

Column

'Iedereen vergadert zich suf over China en Rusland, er wordt gepland en geoefend, maar in wezen zijn de veranderingen minimaal'

Dr. Jonathan Holslag is politicoloog en China-kenner. Hij is onder meer docent Internationale Politiek aan de Vrije Universiteit Brussel.

Met het begin van de lange omzwerfing van Zr.Ms. Evertsen, aan de zijde van HMS Queen Elisabeth, zou je bijna de indruk krijgen dat het het Westen menens is om de machtsbalans tussen Oost en West in evenwicht te houden. De ontplooiing is zonder meer een signaal dat de veiligheid aan onze kant van Eurazië deels afhangt van de evoluties aan de andere kant van Eurazië. *Dat* er een kantelmoment is bereikt voor de machtsbalans, is duidelijk, maar het is lang niet duidelijk *hoe* de balans uiteindelijk zal kantelen.

Want laten we wel wezen, als we de missie van HMS QE in breder perspectief plaatsen, dan is er van een wederopbouw van de westerse positie ten aanzien van de concurrenten in het Oosten nog steeds weinig sprake. Op het moment dat de QE koers zet naar de Indische Oceaan, bijvoorbeeld, zullen de Amerikanen hun enige overblijvende vliegdekschip uit de Stille Oceaan, de USN Ronald Reagan voor de Pakistaanse kust leggen ter ondersteuning van de terugtrekking in Afghanistan.

Aan Amerikaanse zijde is van een effectieve militaire opbouw in de Indo-Pacific eigenlijk nog steeds geen sprake. Hier en daar worden de arsenalen wat aangevuld met nieuwe standoff-wapens, type LARSM, maar het aantal schepen, ik schreef hier al eerder over, blijft ongewijzigd en het zijn er te weinig. Regionale partners zoals Japan en India blijven de kat uit de boom kijken.

Ook de recente NAVO-top in Brussel leverde bitter weinig op. Zelfs de meest in het oog springende conclusie om een front te vormen tegen cyberdreigingen, ook relevant ten aanzien van China en Rusland, bleef vaag. Meer operationele discussies die aan de top voorafgingen, blijven vooral aantonen dat vele Europese bondgenoten een erg lange weg te gaan hebben in het vullen van de gaten in cyberdefensie.

Hoewel Rusland als een dreiging werd benoemd, leek het overgrote deel van het bondgenootschap vooral uit te zijn op toenadering en president Biden werkte zich uit de naad om dat te bewerkstelligen, enkele dagen later tijdens zijn gesprek met Vladimir Poetin in Genève. Over China was er amper consensus. De bewoordingen van de NAVO blijven in dat opzicht zelfs nog vager dan die van de Europese Unie.

Kortom, op militair vlak zijn er in de woorden, noch in de daden weinig aanwijzingen dat het Westen de machtsverschuiving eindelijk serieus neemt. Het is vooral *business as usual* met hier en daar een kleine verandering in stijl. Iedereen vergadert zich suf over China en Rusland, er wordt gepland en geoefend, maar in wezen zijn de veranderingen minimaal in vergelijking met de enorme machtsverschuiving die de twee landen de afgelopen decennia hebben bewerkstelligd.

En er bestaat al helemaal geen visie over hoe die machtsverschuiving afgeremd kan worden. Bijna potsierlijk in dat opzicht was de verklaring van hoge EU-vertegenwoordiger Josep Borrell: hij beloofde dat Europa de Russische invloed zou terugduwen terwijl Europa de volgende jaren fortuinen zal uitgeven aan Russisch Gas. Is dit 'het enige mogelijke', zoals een diplomaat ooit zei. Welnu, dan is het enige mogelijk niet genoeg.